

— Ara manca que la Pauleta, hi vingui bé... — insinuà, mossèn Carltos.
— Ai, la pobrissona!... Què sap ella d'això?... Ella farà el que jo li digui... No mancaria més!... — remarcà aquella dona tota cofoia que la seva filla pogués anar a servir a aquell ministre del Senyor.

— No s'oblidi d'avisar-la que procuri tenir-me content que no hi perdres res, al contrari... — finalitzà mossèn Carltos.

— Deixi'm-la per mi... Jo li prometo que no tindrà motiu de queixa... Vagi-se'n tranquil... — finalitzà la vella mentre l'acomiadava al cancell de la porta d'entrada.

Mare i filla, es posaren d'acord tot seguit, i cuitaren a preparar el farcellet de la roba per a marxar a l'endemà, així no haurien d'anar amb presses a l'hora de la partença.

— Ara, a veure com et portaràs!... Fes l'ull viu!... Procura que el senyor rector estigui content i satisfet de tu!... Fixa't amb el que et manen!... Pensa que tot el que et diguin, és pel teu bé... Quantes t'ho envejarien això!...

En fi; aquella mare no acabava mai d'aconsejar a la seva filla, convençuda de què els havia de ben menester. Era tan bleda!...

La Pauleta, — que era paula de nom i de fets — en tot digué que sí, i que faria el que li manessin, fos el que fos; encara que li feia molta vergonya l'haver de sojornar fora de casa, ella que sempre havia viscut a la masia sense altra companyia que els seus pares, el garrins, els matxos, i la parella de bous enormes i calmosos de l'estable.

— No signis tonta, Pauleta!... Ja t'hi acostumaràs!... El cas és que no badis i facis el que et manin... — acabà la seva mare.

A l'endemà al matí, quan la Pauleta arribà a la rectoria, el senyor rector no hi era, havia sortit a evacuar una diligència pròpia del seu sagrat ministeri, i tardaria un parell d'hores a tornar; però, abans havia advertit al sagristà, que quan arribés la serventa, li assenyalsés la seva feina fins que ell tornés.

El sagristà, que era un soci més viu que una mustela, i a més estava carregat

de males intencions, així que llucà aquella massa, es féu càrrec tot seguit dels graus d'innocència i d'ignorància que l'adornaven, i tot seguit determinà aprofitar-se'n.

La féu entrar a les habitacions del senyor rector, i sense més preàmbuls, l'abraçà apassionadament, massegant-la materialment entre els seus braços, omplint-la de petons i altres excessos...

La Pauleta, de moment no sabé que fer ni que dir, astorada d'aquell arrauament inesperat.

El sagristà, aprofità aquest moment, per a dir-li que li estava ensenyant la llicència, que aquella feina és la que hauria de fer més sovint; així el senyor rector, quan l'abellis repetir-la, ella ja sabia l'obligació.

No cal dir que la Pauleta, en quedà entusiasmada del seu nou càrrec, no s'hauria cregut mai, que el servir a un rector, li reportés tanta felicitat i a costa de tan poc sacrifici.

Quan retornà mossèn Carltos, cridà il·lusionat a la Pauleta, i fent-li moxaines se l'endugué a mostrar-li la rectoria, i senyalar-li la feina que li tocava fer; s'escaigué que quan foren a l'habitació d'ell, la Pauleta, creient que li anava a repetir l'escena que li havia ensenyat el sagristà, se li tirà al coll, petonejant-lo de mala manera...

El mossèn, quedà com veient visions d'aquella inesperada escomesa, i la Pauleta féu el viu li digué:

— No s'hi encaparris, mossèn Carltos!... Que ja sé com es fan aquestes coses...

— Com ha anat això?... Què dius ara?...

— El sagristà no fa gaire que m'ho ha ensenyat.

El senyor rector envermellí com un perdigot, foll de despit, i jurà que aquell grandíssim poca-vergonya, es recordaria d'aquella feta...

Mossèn Carltos, — segons diuen males llengües —, no per això deixà d'aprofitar-se de l'ocasió que li brindava l'avinentesa de tenir entre els seus braços aquella noia tan apetitosa, que era el Non-Plus-Ultra de la innocència...

RA-MA-TA

tera de relacions exteriors, dimissió que no fou acceptada per haver coincidit en el seu criteri, no sols el President del Consell, sinó també els caps de l'oposició.

El senyor Schuschnigg cospà la responsabilitat que per ell representava contrariar el projecte alemany, i molt més oposant-s'hi, advertint a Praga del perill. No solament l'acostament amb el govern Txec atreuria la renúncia de Berlín, ans contrariava la tàctica de Mussolini que per la seva posició respecte a les potències democràtiques, era oposat a tota col·laboració austro-txeca, fora del terreny econòmic.

El canceller federal, no obstant, es decidí. Encarregà al senyor Guido Schmidt, ministre de negocis estrangers de Viena; que en el curs del seu viatge a Itàlia en setembre del mateix any, advertís a Mussolini dels projectes de Berlín. Per la seva part, aprofitant la conferència que tingué lloc a Viena pel mes de novembre, entre els estats signants del protocol de Roma, informà als representants dels mateixos del projectat repartiment de Txecoslovàquia. Schuschnigg declarà que el seu govern no havia modificat el criteri, i per tant, renunciava a prendre part en tal aventura. Creia, com el senyor Kanya, que França compliria els seus deures vers Txecoslovàquia, a la que es trobava lligada per un tractat d'assistència, i com a conseqüència en el perill d'una guerra

europea, com argument principal féu prevaler que Austria restava fidel a la seva missió dins d'Europa, és a dir, la conciliació general i que havia d'oposar-se, dins les seves possibilitats diplomàtiques, a tota política d'agressió.

Les raons pràctiques havien aconsellat en tal ocasió al canceller tant o més que els principis exposats. Temia per una part la guerra europea, i a més tenia el convenciment de què el projectat repartiment, que camportava l'ajut austriac, fins en el cas improbable de què França i Rússia no ajudessin a Praga i que els txecs oferissin una resistència fàcil de vèncer, no oferia cap garantia real per a la independència d'Austria. Per contra aquesta passaria a ésser la propera víctima d'una agressió. En possessió el Reich de la Bohèmia i les regions pròximes, fàcilment es convertiria en l'àrbitre i senyor de l'Europa central i sud-oriental. Si les potències no podien assistir a Txecoslovàquia evitant la seva desmembració, no intervindrien tampoc en favor d'Austria. La intervenció d'Itàlia enfront d'Alemanya, vindria a representar una eficàcia secundària. En el millor dels casos, Austria no podia esperar de la seva intervenció en la desmembració projectada, més que una pròrroga en la seva condemna de propera víctima i no una salvaguarda de la seva independència.

DE LA RERAGUARDA AL FRONT LLETRES AL MEU GERMÀ

X

Estimat Pere:

En la meua darrera carta, et parlava de deduccions fetes amb motiu de la meua visita a l'exposició «La vida en la U.R.S.S.» i com t'anunciava, aquesta lletra serà continuació d'aquella.

Els corrents de simpatia i de solidaritat que de Catalunya flueixen vers la U.R.S.S. és cert que s'han intensificat d'ençà de la subversió que venim patint, però no són nous ni molt menys. Jo no puc historiar-te per manca de les dades precises el que s'ha fet a casa nostra palesador dels nostres sentiments, vers la U. R. S. S. d'ençà que aquest gran país, així s'anomena; però sí que puc dir-te que tinc a les mans — el servo amorosament d'ençà que va veure la llum — un manifest signat pel Consell Directiu del per tants conceptes benemerit Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, i en aquesta crida, el C.A.D.C.I. com tantes altres vegades ho havia estat, era la veu autèntica de Catalunya que clamava amb raons convincentes a favor d'aquest poble gran, ensems que gran poble, esdevingut avui la pàtria del proletariat de tot el món. I Catalunya, en aquella avinentesa es manifestava efusiva i fervorosa a favor de la nova Rússia que en l'horitzó del temps apuntava.

De bon grat copiaria ací íntegrament aquell manifest, car l'avinentesa és ben adient, però la seva extensió no ho permet, n'obstant el qual, no sé estar-me de reproduir-ne unes ratlles que reflecten la grandesa espiritual de Catalunya. Ve-te les aquí: «La misèria no es pot intentar alliberar amb subscripcions que, per elevades que siguin, seran sempre ridícules en relació a l'extensió immensa del mal. Els mateixos que hauran provocat la desgràcia, no tindran inconvenient en allistar-s'hi per a més gran afront del poble de Rússia i en la secreta convenció de la infidelitat del venç. La misèria russa sols la solidaritat internacional pot evitar-la, fent que les relacions econòmiques, comercials i de tota mena, de tots els pobles, siguin represes amb aquell país.» El manifest s'acaba amb aquestes ratlles: «Catalans! Rússia es mor de fam perquè els pobles d'Europa li tanquen les portes. Aquestes portes que les oligarquies capitalistes han tancat, el proletariat de tots els països es disposa a obrir-les. Els pobles que primer cedeixin a aquest impuls generós, seran dignificats davant de la Humanitat sencera. Catalans!

Volguem que Catalunya sigui d'aquests pobles!» La lectura íntegra d'aquest manifest que porta la data del 17 de febrer del 1922, ens portaria — comparant l'actitud de Catalunya envers Rússia, llavors, i la que actualment tenen per a Catalunya i la República, altres països — a fer deduccions i comparacions del tot interessants; però en fer esment del mateix, ha estat únicament per a demostrar com ja llavors els catalans estimàvem a la naixent U. R. S. S.

A Catalunya, han existit associacions de divulgació i desimpatia per a la U. R. S. S. com els «Amics de Nova Rússia» que si malament no recordo, aquest fou el nom d'una entitat, que treballa incansablement a favor d'aquell país llunyà i amic, amb anterioritat als fets del 6 d'octubre del 1934; posteriorment, els «Amics de la Unió Soviètica» organització vigorosa, estesa arreu del món i que a Catalunya té una importància palesada reiteradament, ha realitzat tasques remarcables: cal esmentar solament la de la commemoració del XX aniversari de la seva revolució, ara fa un any que destacà d'entre totes les que és realitzaren en els altres indrets en aquella avinentesa.

Tot això, però, no vol pas dir, en cap moment, que els catalans hipotèquem la nostra independència ideològica ni d'altra mena. La U. R. S. S. té guanyat de nosaltres un profund sentiment d'admiració, lligat amb un ver desig d'emulació i de superació de la seva gesta, adaptant-la naturalment a les nostres característiques racials. La U. R. S. S. com la França d'altre temps, com avui nosaltres a casa nostra, s'ofereix a purgar tots els pecats col·lectius; fams, guerres civils, abandonament i agressivitat de les altres nacions, tot ho desafiaren per a portar al món les seves idees. La nostra gratitud, la nostra admiració, el nostre fervor per a ells, però no la nostra servitud ni la imitació inexpressiva i vexadora; vingueren a instaurar idees, però no esgotaren tots els camins que porten a la idea alliberadora que ens agermana. Estimem especialment de la U. R. S. S. el seu respecte per a tots els pobles, ço que caldria aprendre's, sobretot, aquells que adhuc nomenant-se'n admiradors, seguidors i deixebles, sovint demostren les seves ansies d'assimilació.

La U. R. S. S., en la seva vigent constitució estableix, en el seu article 14, les atribucions reservades als organismes del

Interioritats d'una tragèdia a Centre-Europa

I

Per creure han d'interessar als nostres lectors, volem publicar alguns antecedents de la premeditada agressió portada a cap recentment pel Reich contra la integritat de Txecoslovàquia, extrets d'un documentat treball publicat pel Dr. Fuchs al periòdic «Le Soir».

Hom ignora que ja en 1936, fou proposat pel govern alemany a Viena el repartiment de Txecoslovàquia i que la mateixa proposició es féu al govern d'Hongria.

En el curs del mes d'agost, poc temps després de la signatura del famós acord de data 11 de juliol del 1936, anomenat «normalització de les relacions austro-alemanyes», el canceller Schuschnigg rebé la visita d'un agent de Berlín, recomanat pel senyor Von Papen, i que tenia la missió d'exposar-li el projecte per una desmembració de la democràtica República.

L'emissari exposà en primer lloc al canceller austriac que el moment era oportú. Segons ell, França es trobava dividida i en vigs d'una guerra civil. Anglaterra començava tot just el seu rearmament i no es trobava disposada a intervenir en un conflicte general. Rússia, segons el mateix informador, travessava una crisi interna. La victòria dels rebels espanyols, recolzats per Itàlia i Alemanya, era qüestió liquidada per tota la tardor del mateix 1936. Al poc temps, però, Alemanya modificava la data fixada pel desmembrament de Txecoslovàquia

i donava a conèixer als ministres hongaresos, Daranyi i Kanya, que l'acció era projectada per la primavera o estiu del 1938.

El pla concret que fou desenrotllat al canceller Schuschnigg preveia una acció comuna contra Txecoslovàquia, i es prometien com a premi a la col·laboració austriaca, les regions del sud de Bohèmia, Alemanya. ccm és lògic, s'atribuïa la principal part de botí i s'assenyalava a Polònia la posició de les regions habitades per una majoria ètnica polaca i Hongria recuperaria la quasi totalitat d'Eslovàquia.

Estratègicament, l'agent de Berlín exposà l'operació segons les línies generals que segueixen: Les tropes motoritzades austriacques envairien el país per la frontera sud en direcció a Praga, mentre que els alemanys atacarien des de la Silèsia i la cavalleria hongaresa entraria per les valls paral·leles al riu Waag, en la regió veïna a l'arc del Danubi.

Malgrat que certes personalitats polques i magiars eren favorables a l'esmentat projecte, era impossible dissimular al canceller l'oposició de Kanya, ministre hongarès de relacions exteriors, qui tenia el convenciment que Txecoslovàquia no es trobava sola, i no volia per al seu país la responsabilitat d'un conflicte general. Precisament, amb motiu del mateix pla exposat per Hitler, en la visita del mes d'agost del mateix any portada a cap pel Regent Horthy a Berchtesgaden, dimití per dues vegades la seva car-